

Klaipėdos
universitetas

Sveikatos
mokslų fakultetas

Klaipėdos
universitetas

30
metų

**XXI-OJI NACIONALINĖ MOKSLINĖ
KONFERENCIJA
„Į SVEIKĄ GYVENSENĄ IR SKAIDRIĄ BŪTĮ
VYDŪNO KELIU“**

Konferencijos pranešimų medžiaga

Klaipėda, 2021

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

Mokslinis komitetas:

Pirmininkas: prof. dr. Artūras Razbadauskas,
Klaipėdos universiteto rektorius

Nariai:

prof. habil. dr. Algimantas Kirkutis
prof. dr. Elvyra Acienė
prof. habil. dr. Ingrida Baranauskienė
prof. dr. (hp) Leta Dromantienė
prof. dr. Arvydas Martinkėnas
prof. dr. Daiva Mockevičienė
prof. dr. Sigutė Norkienė
doc. dr. Aelita Skarbaliene
prof. habil.(hp) dr. Dalia Marija Stančienė
prof. dr. Asta Šarkauskienė
doc. dr. Marija Truš

Organizacinis komitetas:

Pirmininkė: Goda Sakalauskaitė

Nariai:

prof. dr. Birutė Anužienė
Dainius Aponkus
Erika Butkutė
lekt. dr. Sigita Derkintienė
lekt. Rita Gikariene
Juozas Ivanauskas
doc. dr. Asta Kiaunytė
lekt. Viktorija Lukminaitė
lekt. Jurgita Raišutienė
Tatjana Žuravlioiva

Leidinio sudarytoja:

prof. dr. Birutė Anužienė

© Klaipėdos universitetas, 2021

ISBN 978-609-481-100-5

GYVENTOJŲ SANTUOKINĖ IR ŠEIMINĖ PADĖTIS LIETUVOJE IR EUROPOS SAJUNGOJE

Aurelija Makackienė, doc. dr. Egidijus Skarbalius

Klaipėdos universitetas, Sveikatos mokslų fakultetas, Visuomenės sveikatos katedra, Lietuva

Lietuvoje ir kitose ES šalyse daugėja nesantuokinių šeimų, auga skyrybų skaičius, emigracija turi įtakos gyventojų santuokinei, šeiminei padėčiai. Dažnos skyrybos – vienas šiuolaikinės šeimos instituto požymių, pasireiškiančių daugelyje šalių (Platūkytė, 2017). Didelis dėmesys skiriamas ilgalaikių skyrybų pasekmėms, kurias patiria partneriai arba vaikai analizuoti, fragmentiškai nagrinėjamos pakartotinių partnerystės demografinės tendencijos (Maslauskaitė, 2013). Šiame darbe keliamą mokslinę problemą – gyventojų santuokinė ir šeiminei padėtis Lietuvoje ir ES bei emigracijos, gyventojų amžiaus, gyvenamos vietos pokyčių įtaka santuokinei ir šeiminei padėčiai.

Tyrimo objektas. Santuokinė ir šeiminei padėtis Lietuvoje ir ES šalyse.

Tikslas. Išanalizuoti ir pristatyti Lietuvos santuokinę padėtį, šeiminei padėtį ir jų tarpusavio sąsajas bei palyginti duomenis su Estijos, Latvijos, Lenkijos ir Europos Sąjungos duomenimis.

Metodika: mokslinės literatūros šaltinių bei dokumentų analizė, vertinimas, lyginimas ir apibendrinimas.

Rezultatai. Lyginant Lietuvos ir ES nuo 1960 m. iki 2016 m. matomas mažėjantis santuokų rodiklis. Nuo 1990 m. (bendrasis santuokos rodiklis 9,8 santuokos, tenkančios 1000 gyventojų) iki 2016 m. 7,4 sumažėjo 2,4 santuokomis. Didžiausi bendrieji santuokų rodikliai 2013 – 2017 metų laikotarpiu buvo Lietuvos – 2017 m. Lietuvoje 7,0 santuokų 1000 gyventojų, Latvijoje – 6,8, Lenkijoje – 5,1, Estijoje – 4,9, o Europos Sąjungoje 2016 m. – 4,4. Didžiausi bendrieji ištuokų rodikliai 2013 – 2017 metų laikotarpiu buvo Lietuvos ir Latvijos. 2017 m. Lietuvoje (bendrasis ištuokų rodiklis 3 ištuokos, tenkančios 1000 gyventojų, o Latvijoje 3,1. Lietuvoje nuo 2009 m. iki 2018 m. neto tarptautinis migracijos rodiklis sumažėjo nuo -3203 iki -3292. Apžvelgiant Lietuvos bendrą santuokų rodiklį mieste ir kaime didžiausias skirtumas pastebimas 2012 metais (skirtumas 1,2 santuokomis daugiau mieste), o mažiausias skirtumas 2018 m. (skirtumas 0,5 santuokomis daugiau mieste). Vertinant šeiminei padėtį 2011 m. tarp valstybių daugiausia namų ūkis buvo sudarytas iš vieno asmens Estijoje (34,9 proc.), antroje vietoje Lietuva – 34,2 proc., o mažiausiai Lenkijoje – 24,6 proc. Namų ūkių, sudarytų iš 2 asmenų, daugiausia buvo Europos Sąjungoje (30,7 proc.), antroje vietoje Estijoje – 29,7 proc., o mažiausiai Lenkijoje – 23,4 proc. namų ūkių, sudarytų iš 3 asmenų, daugiausia buvo Lenkijoje (19,9 proc.), antroje vietoje Latvijoje – 19,7 proc.

Išvados. Ekonominė ir socialinė padėtis, emigracija, valstybės teikiamos paramos šeimai spragos įtakoja gyventojų santuokinę ir šeiminei padėtį Lietuvoje ir ES. Svarbiausiomis problemomis tampa gyvenimas kartu, neįregistruojant santuokos, didėjantis skyrybų skaičius Lietuvoje ir ES, emigracijos įtaka šeiminei padėčiai, taip pat valstybės teikiamos paramos vienišoms moterims spraga, įtakojanti santuokinę, šeiminei padėtį Lietuvoje ir skatinanti neįregistruoti santuokos. Taip pat nustatyta, kad gyventojų santuokinei ir šeiminei padėčiai Lietuvoje ir ES turi įtakos gyventojų gyvenamoji vieta.

Reikšminiai žodžiai: santuoka, šeima, ištuoka, migracija, emigracija.

Literatūra:

Maslauskaitė A. 2013. Partnerystės atkūrimas po skyrybų: tendencijos ir socialinė diferenciacija. Kultūra ir visuomenė 4 (2), p.103-117

Platūkytė E. Pakartotinių santuokų kūrimo Lietuvoje ilgalaikės tendencijos. Kultūra ir visuomenė. Socialinių tyrimų žurnalas, 2017 8 (1) [interaktyvus]. [žiūrėta: 2020-01-26]. Prieiga per internetą: http://culturesociety.vdu.lt/wp-content/uploads/2017/10/4_Pakartotini%C5%B3-santuok%C5%B3-k%C5%ABrimo-Lietuvoje-ilgalaik%C4%97s-tendencijos-.pdf